

Universitätsbibliothek Wuppertal

**DIONYSII || LAMBINI MON-||STROLIENSIS RE-||GII
PROFESSORIS,|| IN || Q. HORATIVM FLACCVM EX FIDE
ATQVE || AVCTORITATE COMPLVRIVM LIBRORVM
MANV-||scriptorum à se emendatum, et aliquoties
recogni-||tum, ...**

Horatius Flaccus, Quintus

Frankfurt/Main, 1577

Ode 28: Ad Lyden

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1066](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1066)

A QUERENTI] Europæ. hoc loco adducor, ut credâ orationem esse Europæ ab initio continuatam ad hunc vsque locum.

PERFIDVM RIDENS] Hellenismus, ut annot. Od. 2. lib. 1. ad illum locum, *Dulceridentem*. Sic quidem omnes hunc locum connectunt, & explicant. Sed Passeratius, coniunctè legit *querenti Perfidum*, id est, querenti taurum perfidum ac dolosum: vel querenti perfidiam tauri, cui latus crediderat, cuique se vehendam tradiderat. sic locutus est Ouid. in epist. Didonis. *Non tamen Enéam quamuis male cogitet, odi. Sed queror infidū: questâque peius amo.*

REMISSO] iam laxato, posteaquàm Europæ suis sagittis sautiarat. probabiliter autem, & ex sagittariorum more dixit, *remisso arcu*. Nam sagittarij vbi arcu uti necesse habent, eum intendunt. vbi iaculati velle desierunt, remittunt. sic supra Od. 8. *Iam Scythæ laxo meditantur arcu Cedere campis.*

ABSTINETO (DIXIT) IRARVM] etiam hoc è Græco expressum puto, ἀπέχεσθαι τῆς ὀργῆς. nam Latino more dixisset, *abstineto ab iris*. Simile est illud supra Od. 9. lib. 2. *desine mollium Tandem querelarum.*

B CUM TIBI INVISVS LACERANDA, &c.] cum taurus is, cui te tantopere iratam esse ostendis, te reniser: ne, quod te facturam esse minata es, eius cornua frangito, aut lacerato: sed in eum te facilem ac placatam præbeto.

VXOR INVICTI IOVIS ESSE NESCIS?] hoc quoque loquedi genus Græcum est. sic enim loquuntur illi, ἢ κ' οἶδα τὸ Διὸς γυνῆδ' εἶσα, Latini autem sic, te vxorem inuicti Iouis esse nescis? tale est illud, *patiens vocari Caesaris ultor*. Od. 2. lib. 1.

BENE FERRE MAGNAM] ἢ γὰρ παρὸς ἀνδρὸς φέρειν εὐτυχίαν, inquit Aristot. lib. 5. polit. id est, nō est cuiuslibet ferre res secundas. Quod si quis secundam fortunam consecutus aut certaminibus gloriosus, aut pecuniæ magnitudine, insolentem atque odiosam petulantiam comprimere sciat, dignus sit, quem homines certatim laudibus efferant, ut ait Pindarus: cuius hæc verba sunt εἰδ. γ. ἰδ. μ. princip. Εἰ πῶς ἀνδρὶ ἀνεὐτυχίαις ἢ αὐτῷ εὐδόξοις ἀέθλοισι, ἢ ἀθένοι πλοῦτι κατὰ χειρὶ φρεσὶν αἰατῆν κόρον, Ἀξίος εὐλογίαις ἀσπὸν μεμύχεται. Vtrum autem sit difficilior secundam, an aduersam fortunam moderatè & compositè ferre, non est facilè pronuntiare. Aiunt quidam, quemadmodum dolor interimit, voluptas autem liquefacit: sic rebus aduersis homines opprimi, atque affligi: secundis verò, dumtaxat immoderata lætitia efferri. Ego tamen existimari, si mihi quod sentio, liceat dicere, difficilior esse res secundas æquo animo, & moderatè ferre, quam aduersas: propterea quòd secundæ res animos hominum vanissimis opinionibus imbuere, eosdè que ad superbiam, ferociam, ignorationem sui, perniciosam securitatem, omnem denique peccandi licentiam atque impunitatem facillimè impellere solent, dum suas fortunas, tanquam deorum, stabileis, fixas, & sempiternas fore sperant. Ita fit, ut secundis rebus elati, præ se contemnant alios, sese alijs omnibus anteponant, sua profundant, alienis rebus manus afferant, leges negli-

C gant, sacra cum profanis misceant, omnia sua libidine metiantur: postremò suæ intemperantiæ ac temeritatis meritas pœnas luant. Contrà in rebus aduersis præcipua vis inest excitandorum ad virtutem animorum, acuenda fortitudinis & industriæ, comprimenda superbiæ, coercendarum cupiditatum. Nam si quis, exempli gratia, sit inertior, ignauior, dissolutior, mollior natura, is rebus aduersis stimulatus, atque exsuscitatus, omnem continuò ex animo inertiam, ac mollitiam discutit, atque eijcit, totumque se ad fortitudinis & patientiæ studium traducit: si quis elatior, ferocior, ac superbius: is à rebus aduersis correctus, & quodam modo eruditus, ad modestiam & facilitatem sese dicto citius inflectit: ex quo Græci solènt ita loqui, τὸς ἀνθρώπους ταῖς ἀτυχίαις σαρφρονίζεισθαι: id est, homines rebus aduersis sapientiores fieri, atque erudiri: si quis luxuriosus, profusus, ac sumtuosus: is cō filio mutato, frugalitatem, & parsimoniam amplectitur. Hanc sententiam confirmat Cornelius Tacitus, non optimus ille quidem latinitatis auctor, sed historiæ certè scriptor prudens, verus, atque acutus, lib. 17. his verbis: *fortunam adhuc tantū aduersam tulisti. secunda res acrioribus stimulis animū explorant: quia miseria tolerantur. felicitate corrumpimur. & item Sallust. coniur. Catil. Quippe secunda res sapientum animos fatigant: nedum illi (militēs) corruptis moribus victoria tēperaret. Sic & Cato oratione pro Rhod. apud Gell. lib. 7. cap. 3. Scio solere plerisque hominibus rebus secundis, atque prolixis, atque prosperis animum excellentem, atque superbiam, atque ferocitatem auferere, atque crescere: quod nūc mihi magna cura est, quod hæc res tam secunde processerit, nequid in consulendo aduersi eueniat, quod nostras secundas res confricet: neve hæc lætitia nimis luxuriose eueniat. Aduersa res se domant & docent quid opus sit facto: secunda res lætitia tranorsum trudere solent à rectè consulendo, atque intelligèdo. Ad hunc locum pertinet illud epist. 8. lib. 1. in extr. *se binde Præceptum auriculis hoc instillare memento: Vt tu fortunam: sic nos te, Celse, feremus. & illud Saty. 2. lib. 2. in extr. quocirca viuite fortes, Fortiaq; aduersis opponite pectora rebus.**

D TUA SECT. ORB. &c.] id est, tertia pars orbis terrarum tuo nomine appellabitur, ad sempiternam tui memoriam.

E **F**

AD LYDEN.
Ode 28.

Diem Neptuno sacrum hilariter exigendum esse.

FESTO quid potius die
Neptuni faciam? prome reconditum,
Lyde strenua, Cæcubum:
Munitæq; adhibe vim sapientiæ.
Inclinare meridiem
Sentis: ac, veluti stet volucris dies,
Parsis

A *Parcis deripere horreo*

Cessantem Bibuli consulis amphoram.

Nos cantabimus inuicem

Neptunū, & virideis Nereidū comas.

Tu curua recines lyra

Latonam, & celeris spicula Cinthia:

Summo carmine, quæ Cnidon

Fulgentisq; tenet Cycladas, & Paphō

Iunctis visit oloribus.

Dicetur merita Nox quoque nenia.

FESTO QUID POTIVS DIE, &c.] ὁστέρων
μεθ' ἄλλων. Erat enim hic ordo. Prome Lyde recon-
ditum Cæcubum, vt bibam. quid enim potius
festo Neptuni die facere possum?

MVNITÆ QVE ADHIBE VIM] id est, seue-
riorem istam sapientiam septam, & munitam ad-
uersus voluptates, expugna liberaliore potu, vt
det loci aliquid ioco, & ludo. non dissimile est il-
lud, quod est supra Od. 21. ad testam. *Tu lene tor-
mentum ingenio admones Plerumque duro.* nam qui
ingenium durius, rebūque seriis semper deditum,
& sapientiam obfirmatam, atque in proposito cō-
silio pertinacem, vini potu temperat, ac relaxat,
videtur cum dulcem quandam vim sapientiæ af-
ferre, tum lene quoddam tormentum ingenio
duriori adhibere.

INCLINARE MERIDIEM SENTIS] vides,
solem à meridie iam ad occasum vergere: & ta-
men proinde quasi stet in cælo fixus, neq; se com-
moueat, sicca manes, neque ea, quæ ad curandum
corpus pertinent, comparari iubes. Eandem ex-
pressit sententiam aliis verbis, sub persona parafiti
Plautus Menæch. *Dies quidem iam ad umbilicum
est dimidiatus mortuus.* sic M. Tull. lib. 3. Tuscul.
quæst. princip. *Vt enim in Academiam nostram
descendimus, inclinatio iam in pomeridianum tempus
die, &c.* Conuenienter autem & accommodatè
ad naturam rerum ita loquebantur Latini. Nam
veteres Græci diem ad meridiem vsque crescere
dicebant, à meridie minui ac decrefcere. Itaque
manè sol surgere dicitur & oriri: vesperi occidere
& cubare. Homer. *il. λ. Ωφρα μὲν ἠὲς ἦν, καὶ ἀέξετο
ἱερὸν ἦμαρ.* id est, Interea dum erat aurora, & dies
facit augefcerebat: & φθινάδα ἄβραη appellat Græci
tempus pomeridianum: quasi tempus decrefcens.

ACVELVTI] sic quidem habent omnes,
quos vidi, libri calamo scripti: mallet tamen *at
veluti.*

PARCIS DERIP. HERR.] deripere scrip-
tum reperi in quattuor libris Vatican. Don. Vir.
Tornef. eamque scripturam puto esse rectam &
germanam. condebant autem vini cados, & testas
in horreis antiqui, id est, vini apothecis, vt Ode
12. lib. 4. *eliciet cadum, Qui nunc Sulpiciis accubat
horreis.* vide annot. ad Od. 21. huius libri. quo
loco cum vtatur verbo descendendi, satis declarat,
vini apothecas fuisse in locis editioribus colloca-
tas, & in eis testas & amphoras seruari solitas, for-

tasse vt facilius fumum biberent, & ita vinum in-
ueterasceret, quemadmodum docet Columella
lib. 1. cap. 9. & nos diximus supra ad Oden 8.
huius libri.

BIBULI CONSULIS AMPH.] ætatem hu-
ius vini notat. Fuit autem Bibulus C. Iulij Cæsaris
collega, anno ab vrbe condita DCXCIV.

INUICEM] vicissim, vt sup. Od. 25. lib. 1. *In-
uicem mæchos anus arrogantis Flebis.* quidam libri
manufer. habent, *Inuices.*

ET VIRIDEIS] talis color tribuitur diis &
deabus marinis, seu glaucus, & cæruleus. idem
valet *vitreus.* iccirco supra Circeam *vitream* dixit
Oda 16. lib. 1.

TV CURVÆ] sup. Od. 10. lib. 1. *curuæq; lyra
parentem.*

RECINES] iterum atque iterum canes, vt Od.
12. 1. libri. *cui recinet iocosa Nomen imago?*

CEL. SPIC. CYNTHIÆ] Dianæ. Cynthus
mons Deli, à quo & Apollo, Cynthius: & Diana,
Cynthia nominata est. cur celeris? quia taleis o-
portet esse venatores. Diana autem venatrix est.
præterea Diana, luna est. at luna breuissimo tem-
pore nempe 28. diebus orbem & cursum suum
conficit. Quare ob hanc causam *lunas celeris* dixit
Oda 1. lib. 4. & Oda 6. eiusdem, lunam celerem
pronos voluere mensis. Spicula porrò Dianæ tribu-
untur, quia est iaculatrix. iccirco & ab Homero,
& à ceteris *ιολέαιρα* appellatur, id est, spiculis, seu
iaculis gaudens. Postremò habet etiam luna suos
radios. Virg. lib. 9. *Et galea Euryalum sublustri
noctis in umbra Prodidit immemorem, radiisque ad-
uersa resulsit.* At radij, sunt spicula.

SVMMO] vltimo, vt epist. 1. ad Mæcen. 1. lib.
1. *summa dicende camæna.*

QVÆ CNIDON, &c.] Venerem designat,
sup. Od. 30. lib. 1. *O Venus, regina Cnidi, Paphig.*

FVLGENTEIS QVE] nitentis: Oda 14. lib. 1.
Interfusa nitentis Vites aquora Cycladas.

IVNCTIS VISIT OLORIB.] cyncis: à qui-
bus trahitur currus Veneris. Od. 1. lib. 4. *purpureis
ales oloribus,* id est, vtens olorum pennis, & alis ad
currum suum trahendum. Vtitur etiam Venus
passeribus ad eandem rem. Sappho. *πατρὸς δὲ δό-
μων λιποῖσα Χρύσειον ἦλθες Ἀρμ' ὑπολευξασα, καλοὶ δὲ σ' ἄρον
Ὠκίεις στροβοὶ πέρυγας μελαίνας Πυκνὰ δινέοντες ἀπ' ἄραια,
αἰδέ-ρος δια μέσσω:* id est, patris autem domo reli-
cta, venisti curru aureo iuncto: Pulchri verò &
celeris passeris te vehabant crebrò nigras alas agi-
tantes à cælo per medium æthera. Eò fortasse
spectans Catullus passerem, suæ puellæ delicias,
& tam lepido carmine cecinit, & mortuum tam
tristibus versibus luxit. Vtitur & columbis. Pro-
pertius lib. 3. in somnio suo. *Et Veneris domine vo-
lucres mea turba columbe Tingunt Gorgoneo Punica
rostralaclu.*

MERITA NENIA] carmine debito, aliàs næ-
nia carmen est funebre, vt supra Od. 1. lib. 2. Pu-
tant quidam propriè hîc positam esse vocem *ne-
nia,* pro carmine tristi & lugubri, quia (inquiunt)
nox sit mortis & somni mater.